

EL MICALET GALÀCTIC

Tirant lo Blanc

Joanot Martorell

Versió: Josep Franco Il·lustracions: Enric Solbes

Tirant a Anglaterra

Al costat d'una deliciosa font, un vell ermità llegia un llibre anomenat *Arbre de Batalles* i donava gràcies a Déu per la molta glòria que, feia molts anys, havia conegut servint l'orde de cavalleria. En això va veure que, per una senda, arribava un home a cavall, el qual, per la fatiga del camí, s'havia adormit.

Quan el cavall arribà a la font i volgué beure, estirà tan fort la brida que va despertar el cavaller, que, en obrir els ulls, va trobar davant seu l'ermità. L'aspecte d'aquell home era d'una gran santedat: amb una llarga barba blanca, les vestidures esgarrades, prim i descolorit per les moltes penalitats que sofria. El jove gentilhome, admirat per aquella visió, descavalcà i li va

fer una gran reverència. L'ermità el va rebre amablement i, junts, van seure sobre la verda praderia, disposats a enraonar.

—Gentilhome —va dir l'ermità—, us pregue que, per cortesia, em digueu el vostre nom, com heu arribat ací i quin és el motiu del vostre viatge.

—Reverend pare —va contestar el jove—, ja que voleu saber qui sóc, us diré que el meu nom és Tirant lo Blanc, perquè mon pare és el senyor de la Marca de Tirània, la qual, per mar, confronta amb Anglaterra, i ma mare és filla del duc de Bretanya i el seu nom és Blanca. Per això volgueren que jo fóra anomenat Tirant lo Blanc. Vaig a la ciutat de Londres, perquè el rei d'Anglaterra celebra el seu matrimoni amb la filla del rei de França, una dona tan delicada i d'una blancor tan extrema que jo mateix em vaig sorprendre un dia en veure com el vi negre que bevia li passava per la gola... Abans de contraure matrimoni, el rei vol fer-se cavaller i, després, farà cavallers tots els altres gentilhomes que vulguen rebre l'orde de cavalleria. Les festes començaran el dia de Sant Joan i duraran un any i un dia, i per aquest motiu hem eixit de Bretanya trenta gentilhomes, disposats a rebre l'orde de cavalleria.

Quan va sentir aquestes paraules, l'ermità llançà un gran sospir i es va quedar callat, mentre recordava els molts honors que li havia reportat la cavalleria en la seua joventut. Com Tirant li demanà en què pensava, l'ermità va obrir el llibre anomenat *Arbre de Batalles* i va llegir un capítol on s'explicava com i per quins motius va ser creada l'orde de cavalleria.

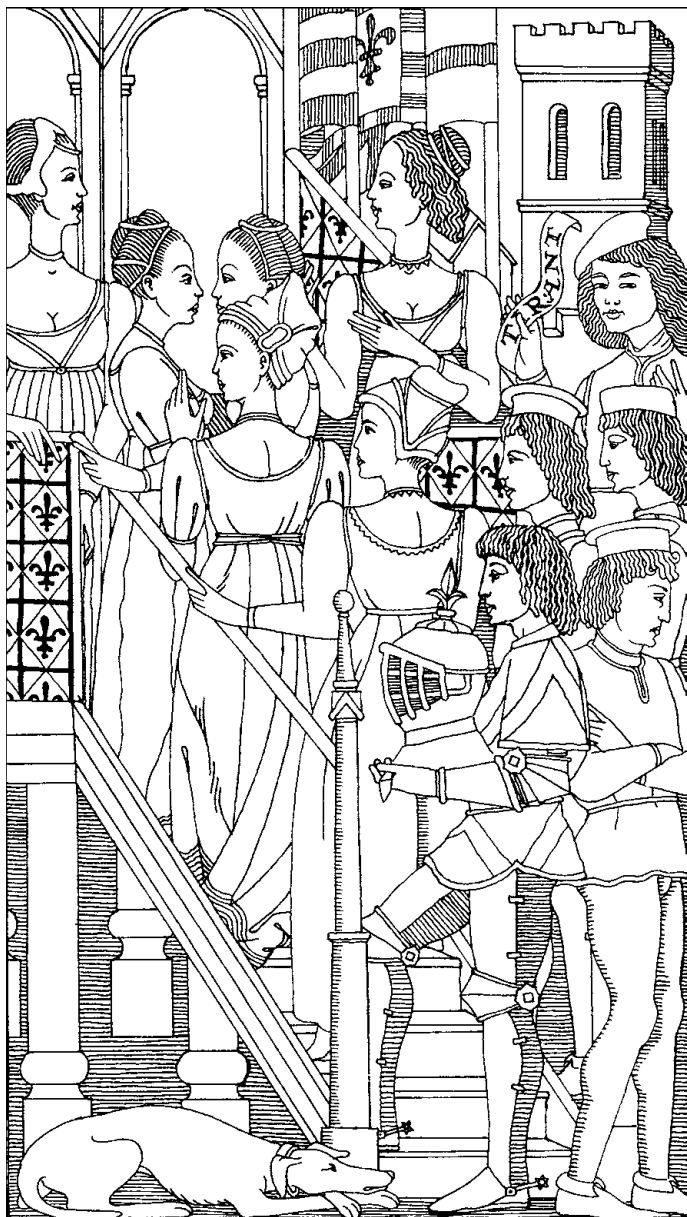
—En el món —va dir— faltava caritat, lleialtat i veritat, i sobrava mala voluntat, injustícia i falsedat. Per aquest motiu, de cada mil homes se'n va escollir un: el més amable, més savi, més lleial, més fort i més noble. I després buscaren, d'entre tots els animals, el més bell, el més ràpid i el més fort, i triaren el cavall. Per això, aquell home elegit entre mil va rebre el nom de cavaller; perquè uniren l'animal més noble i l'home més noble.

L'ermità li va explicar encara el significat de les armes, li va dir quins havien estat els millors cavallers del món i li va donar molt bones ensenyances sobre l'orde de cavalleria.

Passades algunes hores d'amable conversa, Tirant va dir adéu a l'ermità, va anar a reunir-se amb els seus companys de viatge i, junts, arribaren a la ciutat de Londres tretze dies abans de la festa de Sant Joan. Primer anaren a reverenciar el rei, que els va rebre molt amablement, i després s'installaren com millor pogueren, cadascú segons el seu estat i condició.

El dia que Tirant havia de ser ordenat cavaller, de bon matí, va reunir tots els seus homes i, precedit per les donzelles, a qui Tirant representava perquè el blanc era el seu color, es dirigiren a un alt cadafal que havia manat construir el rei, sobre el qual hi havia unes grans portes tancades. Els amics de Tirant trucaren a la porta i quan els reis d'armes els preguntaren què volien, les donzelles van respondre:

—Portem un gentilhome que vol rebre l'orde de cavalleria perquè és digne i mereixedor de rebre-la.

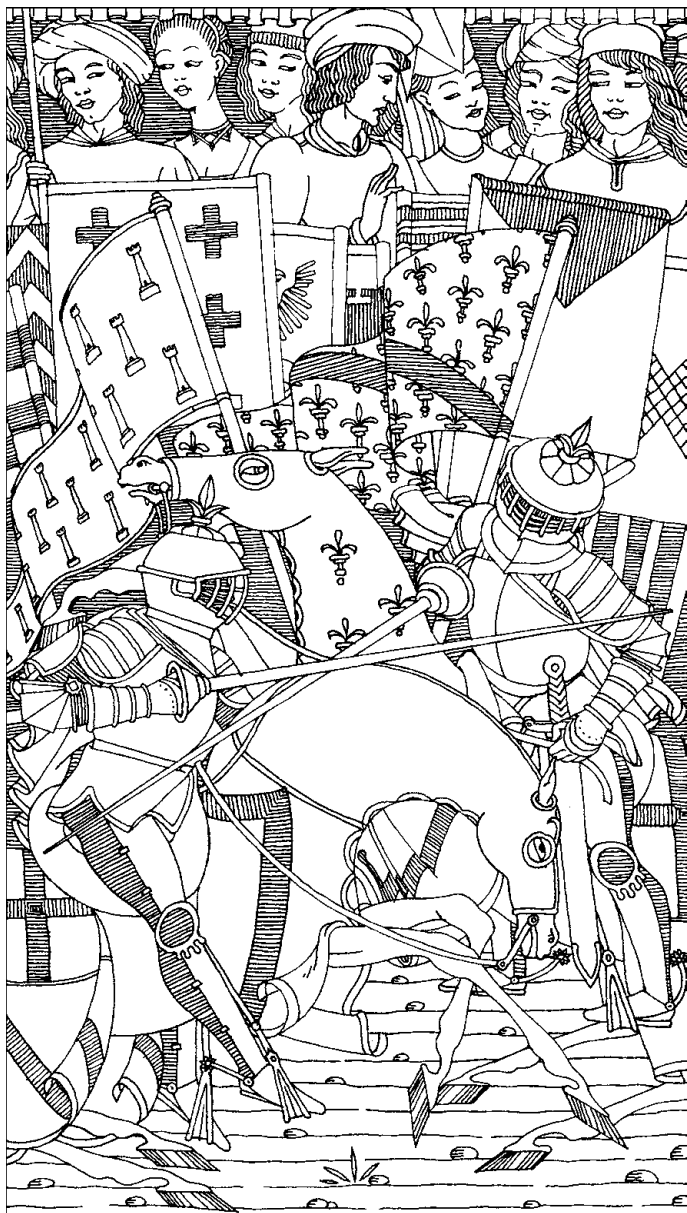
De seguida obriren les portes i tots els qui volgueren acompanyaren Tirant fins a una gran sala, on el van fer seure en una cadira de plata, coberta de canemàs verd. Allà, per veure si era digne de rebre l'orde de cavalleria, li van preguntar moltes coses i el van examinar membre per membre, per veure si era coix o si tenia algun defecte que li impedira entrar en batalla. Com el van trobar digne, li feren repetir el jurament que el rei exigia a tots els gentilhomes que volien ser armats cavallers i, finalment, dos grans senyors el portaren davant del tron i el rei li va posar l'espasa sobre el cap i va dir:

—Déu i monsenyor sant Jordi et facen bon cavaller.

Després, set donzelles vestides de blanc, que representaven els set goigs de la Verge, li cenyiren l'espasa i quatre cavallers dels més grans, que representaven els evangelistes, li calçaren els esperons. I d'una manera semblant van ser armats tots els altres cavallers.

L'endemà, Tirant havia de fer armes amb els altres cavallers, tal com exigia el codi d'honor de la cavalleria. Les donzelles el portaren fins a la porta de la lliça i el deixaren en mans dels fidels, que el van rebre amb l'honor que mereixia. El rei i la reina ja ocupaven els seus llocs i Tirant entrà al camp tot armat en blanc, llevat del cap, i en la mà portava un ventall amb les imatges de Jesucrist i de la Verge.

Quan el rei manà als fidels que deixaren anar els cavallers que volien enfrontar-se, Tirant i el seu rival

feriren els cavalls amb els esperons i xocaren tan fort que trencaren les llances. Després feren encara moltes càrregues i, a la vintena, Tirant va ser ferit en el coll. Però es va alçar ràpidament, demanà un cavall millor i una llança més grossa, mentre l'altre cavaller s'armava també, i van córrer l'un contra l'altre amb gran fúria. Tirant va ferir el seu rival en un costat i l'encontre va ser tan fort que la llança travessà el cavaller, que va caure mort a terra.

Els fidels feren obrir les portes del camp, les donzelles van agafar el cavall de Tirant per les regnes i s'emportaren el cavaller al seu allotjament, on va ser curat pels cirurgians i molt ben servit per les donzelles, que estaven molt contentes perquè el seu cavaller havia resultat vencedor.

Així van anar passant els dies i Tirant quedava vencedor en tots els combats, i de les seues victòries donaven fe els jutges de camp, que n'eren dotze: sis tenien un llibre dels vencedors i els altres sis, dels vençuts. Als qui morien sense rendir-se els feien procés de màrtirs d'armes. Als qui es rendien els feien procés de mals cavallers i els cobrien de deshonor i d'infàmia.

Un dia, el rei i la reina es divertien enmig de la praderia, prop del riu, dansant i fent moltes festes. Entre les dames hi havia una parenta de la reina, anomenada la bella Agnés, filla del duc de Berry. Aquesta bella Agnés portava al pit un preciós fermall i, mentre ballaven, Tirant s'acostà a la gentil dama i, posant el genoll a terra, li va demanar el fermall per portar-lo sempre amb ell, en la pau i en la guerra.

La bella Agnès, satisfeta per les galants paraules de Tirant, li donà el fermall. Tirant el va besar i se'l va posar al cap, damunt d'un bonet que portava. Però l'escena va ser observada pel senyor de les Vilesermes, el qual, gelós, demanà el fermall a Tirant assegurant que li'l llevaria, de grat o per força. Com Tirant es va negar a fer-ho, el cavaller intentà llevar-li'l, però Tirant es defensà i iniciaren una brega tan terrible que, abans que la reina els separara, van morir dotze homes.

Tres dies després, el senyor de les Vilesermes va trametre a Tirant una lletra de batalla i Tirant, després de consultar Jerusalem, un savi i prudent rei d'armes, acceptà el desafiament del cavaller francès. Així, quan va arribar el dia acordat per a la batalla, el rei d'armes, que havia de jutjar el correcte comportament dels cavallers, intentà dissuadir-los dels seus propòsits; però ni Tirant ni el senyor de les Vilesermes es van voler concordar, i el jutge, seguint els costums dels cavallers, els va fer aquesta terrible pregunta:

—Ja que no voleu concordar-vos, ¿voleu vida o mort?

—Molt em dol la mort d'aquest jove orgullós —va contestar el senyor de les Vilesermes—, però vull iniciar la batalla.

El jutge va pujar a un cadafal que havien construït i ordenà que començara el combat. L'un va anar contra l'altre com dos homes rabiosos. Dels primers colps que es tiraren, el cavaller francès portava la coltellina damunt del cap i Tirant la portava sobre el pit.

Es pegaven molts colps i estaven tan junts que cada nou colp els obria una terrible ferida i les camises que portaven s'havien tornat vermelles, per la molta sang que perdien. ¡Tristes de les mares que els havien parit!

Per fi, trobant-se Tirant prop de la mort, per la molta sang que havia perdut, s'acostà a l'altre i amb la punta de l'espasa li va ferir la mamella esquerra a l'alçada del cor. I l'altre li pegà una coltellada tan gran sobre el cap que li va fer perdre la vista. Tirant va caure a terra i, de seguida, va caure també al seu costat el cos sense vida del francès.

Quan van saber la notícia, els parents de Tirant feren venir metges i trobaren que tenia onze ferides, de les quals n'hi havia quatre que eren mortals. Però Tirant es va recuperar i participà encara, sempre victoriosament, en moltes batalles, i vencé, entre altres, el gegant cavaller anomenat Kirieleison de Muntalbà. De manera que, quan s'acabà el torneig, el rei el va proclamar com el millor cavaller de tots els que havien entrat en lliça al llarg d'aquell any i, per a confirmar-ho, va fer que els reis d'armes i els heralds publicaren als quatre vents el nom de Tirant lo Blanc. I, per complir el seu desig, va manar redactar la carta següent:

«Nós, Enric, per la Divina Gràcia rei d'Anglaterra, notifiquem a tots els qui ho vulguen saber com s'ha de fer per a salvaguardar l'honor i la dignitat de qui sempre ha estat vencedor i no ha conegut la derrota, que, per la nostra autoritat, ordenem, manem i sentenciem

*donar la terrenal glòria, l'honor i la fama a
l'insigne i virtuós cavaller, de nostra mà fet,
Tirant lo Blanc».*

Així, va arribar el dia de partir i Tirant i els seus amics, seguint el seu camí cap a Bretanya, passaren a visitar l'ermità, que es va alegrar molt per aquella visita. I, després de rebre la seua benedicció, continuaren el viatge fins que arribaren a la ciutat de Nantes.